

Slovenska
evropska
poslanka
je albanska
narodna
junakinja

» Občutka, ko
nekomu pomagaš,
se z besedami
preprosto ne da
opisati. «

Nočni obisk
v gostilni

Fajon

Na zadnjo službeno pot pred božično-novoletnimi počitnicami se je evropska poslanka Tanja Fajon odpravila v Albanijo, v deželo, kjer jo častijo kot boginjo. Z odpravo vizumov, za kar si je Tanja močno prizadevala, se je namreč Albancem odprla pot v svet. Ena izmed albanskih nevladnih fundacij se ji je želela vsaj malo zahvaliti za trud in ji je podarila 10.000 evrov, a je Tanja ček namenila sirotišnici v Tirani. Sredi noči je obiskala tudi lokal, v njeno čast poimenovan Fajon.

Tekst: **CARMEN LEBAN**
Foto: **JAKA KOREN**

Tanja se je takoj odzvala povabilu na prireditev v Tirani, vendar pod pogojem, da se predaja čeka izpelje brez medijskega pompa – pristala je zgolj na intervju v živo za albansko televizijo.

Srečanje s sirotami v edini sirotišnici v Albaniji je bilo zanj pretresljiva izkušnja. Otroci tam so razdeljeni v tri skupine – v eni so malčki do tretjega leta, v drugi so otroci med tretjim in šestim letom in v tretji od šestega do štirinajstega leta. To so sirote brez staršev ali pa so tam zato, ker so bile njihovim staršem odvzete starševske pravice. Največ možnosti za posvojitev imajo dojenčki do enega leta starosti, večina preostalih otrok pa je obsojena na otroštvo

v sirotišnici. Ko dopolnijo 16 let, jih preselijo v bivalne skupnosti. Tam imajo »nadomestne« mame in tete, ki jim skušajo pričarati sproščeno ozračje družinskega življenja, kakršnega nikoli niso imeli priložnosti doživeti.

»Sprva sem želela denar podariti albanskim družinam, ki so bile prizadete v poplavih, vendar sem na slovenski ambasadi v Tirani izvedela, da se je v to pomoč že vključila država Slovenija, zato sem se odločila, da pomagam otrokom v sirotišnici,« je povedala Tanja, ki je kljub visokemu položaju in ugledu, ki ga uživa, ostala enako prisrčna in preprosta kot takrat, ko sva bili še kolegici v novinarskih vodah.

V »svojem« lokalu. Tanjo so na to, da je Bastri Malaj v Tirani poimenoval lokal po njej, opozorili znanci in ji posredovali prispevek z albanske televizije. »Obisk lokala so predlagali moji albanski kolegi in kar namučili smo se, da smo ga našli. Je v ulici Jordan Misja, v bližini Male mošeje, v novejšem predelu Tirane,« je povedala. »Lokal je bil ob našem prihodu že zaprt, zato smo si ga namepravali ogledati zgolj od zunaj, a nas je presenetil varnostnik. Takoj me je prepoznal in potem se je vse odvijalo zelo hitro. Obvestil je lastnika, ta je prišel z natakariji, nenadoma so bili tam tudi gostje ...«

Ob vstopu v lokal je bila Tanja naravnost pretresena. Fajon ni le ime lokala, Fajon je na skodelicah, na mizah, na ovratnikih uniform natakarijev. »Moje fotografije so vsepovsod. Zame je prava uganka, kje jim je uspelo dobiti toliko različnih fotografij, ki v večjih formatih visijo po vsem lokalu, prikazujejo pa se tudi na tv-zasloneh, z njimi je prekrita ena od sten.«

Čustveni Albanci. »Pre-netilo me je, ko sem spoznala, kako Albanci izražajo svoja čustva, saj gredo včasih tako daleč, da je za nas

Slovence, ki smo nekoliko bolj zaprti, to nekaj nepojmljivega.«

Tanji je lastnik lokala razložil, kako se je rodila ideja, da lokal poimenujejo Fajon. Na dan, ko so v evropskem parlamentu odločali o odpravi vizumov za Albanijo, si je v lokalu neposredni prenos zasedanja parlamenta ogledala množica ljudi, podobno kot nogometne tekme, in v tistem veselju je nekdo dejal, da bi morali po Tanji poimenovati lokal. Ideja je dobesedno čez noč padla na plodna tla.

Lokal Fajon so simbolično odprli 15. decembra, prav na dan, ko so Albanci prvič v zgodovini lahko v Evropo odpotovali brez vizumov. Lastnik lokala je albanskim medijem in tudi Tanji zaupal, da investicija še ni končana. V kratkem bo začel graditi kotichek z imenom Kdo ne ljubi Tanje Fajon?, kjer bo poleg fotografij evropske poslanke stal slap, simbol prostega pretoka Albancev, ki se je sprostil 15. decembra 2010.

Še to: kar veliko novorojenih albanskih deklic nosi ime Tanja.

Bojazen pred emigranti? Čeprav so bili decembra odpravljeni vizumi za državljane Albanije in BiH, to še ne pomeni, da si bodo ti lahko poiskali dom in delo v drugih evropskih državah. Tanja poudarja, da gre za 90-dnevne, tako imenovane turi-

stične vizume, ki ne zagotavljajo drugega kot zgolj obisk katere od držav EU. Za pridobitev delovnega vizuma, dovoljenja za bivanje ali politični azil je treba izpolniti številne druge, zelo stroge kriterije.

»Povedati moram, da je bila odprava vizumov za Albanijo tako rekoč na nitki in do zadnjega nisem vedela, ali nam je uspelo prepričati kolege, da bi glasovali za. Velike zasluge za odpravo vizumov za Albanijo in BiH ima tudi Slovenija, še posebej premier Borut Pahor in minister za zunanje zadeve Samuel Žbogar, ki sta se aktivno vključevala v prizadevanja. Sama sem v to, kot tudi v druge aktivnosti, ki jih opravljam kot evropska poslanka, vložila veliko energije in časa, a mi nikoli ni bilo žal. Občutka, ko nekomu pomagaš, se z besedami preprosto ne da opisati,« je povedala.

Ne mislim na nagrade. Tanja priznava, da ji nagrada albanske fundacije zelo laska, a kljub temu niti pomislila ni, da bi ta denar obdržala, ampak ga je želela podariti albanskih ljudem v stiski, tistim, ki so potrebni pomoči.

»Zelo sem se razveselila tudi častnega doktorata, ki so mi ga podelili na predlog študentov iz Bosne in Hercegovine. Predlagali so ga mladi, ki vidijo po odpravi vizumov boljše prihodnosti, odprla se jim je pot v svet. V Sarajevu sem na koncertu v družbi mladih dočakala prelomni dogodek – 15. december, ko je začela veljati odprava vizumov, in občutki, ko sem gledala srečne in nasmejane obraze, so bili nepopisni,« se je tistega dneva spominjala Tanja in dodala, da je njen naslednji cilj Kosovo. »To območje je ostalo dobesedno ujeta v oklep držav, ki vizumov ne potrebujejo več, in na ta način je pahnjeno v nekakšno osamo. Zavedamo se, da je Kosovo zgodba zase, saj je politična situacija tam še dokaj nestabilna in veliko bolj zapletena kot v drugih državah zahodnega Balkana. Sama bom v to usmerila ravno toliko, če ne še več energije kot doslej in upam, da bomo tudi tokrat uspešni,« je bila prežeta z optimizmom energična Tanja, ki ji je vloga evropske poslanke pisana na kožo. ■

Fajon ni le ime lokala, Fajon je na skodelicah, na mizah, na ovratnikih uniform natakarijev.

Lokal Fajon v Tirani

Stene so prekrivane s Tanjinimi fotografijami.

Evroposlanka in Bastri Malaj